

Iránymutatások

**Az általános adatvédelmi rendelet 48. cikkéről szóló
02/2024. számú iránymutatás**

2.1. változat

Elfogadás időpontja: 2025. június 4.

A dokumentum eddigi változatai

1.0. verzió	2024. december 2.	Az iránymutatás nyilvános konzultáció céljából történő elfogadása
2.0. változat	2025. június 4.	Az iránymutatás nyilvános konzultációt követő elfogadása
2.1. változat	2025. június 20.	A melléklet jobb felbontása

VEZETŐI ÖSSZEFOGLALÓ

Az általános adatvédelmi rendelet 48. cikke előírja, hogy: *„Valamely harmadik ország bíróságának bármely olyan ítélete, illetve közigazgatási hatóságának bármely olyan döntése, amely valamely adatkezelő vagy adatfeldolgozó számára személyes adatok továbbítását vagy közlését írja elő, kizárólag akkor ismerhető el vagy hajtható bármely módon végre, ha az az adatok megismerését igénylő harmadik ország és az Unió vagy egy tagállama között létrejött, hatályos nemzetközi megállapodáson, például kölcsönös jogsegélyszerződésen alapul, az adattovábbítás e fejezet szerinti egyéb módozatainak sérelme nélkül.”*

Ezen iránymutatás célja, hogy tisztázza e cikk indokait és célját, beleértve az általános adatvédelmi rendelet V. fejezetének egyéb rendelkezéseivel való kölcsönhatását, valamint hogy gyakorlati ajánlásokat fogalmazzon meg azon uniós adatkezelők és adatfeldolgozók számára, amelyek harmadik országbeli hatóságoktól személyes adatok közlésére vagy továbbítására irányuló kéréseket kaphatnak.

A rendelkezés fő célja annak egyértelművé tétele, hogy a harmadik országok hatóságai által hozott ítéletek vagy határozatok nem ismerhetők el és nem hajthatók végre automatikusan és közvetlenül valamely uniós tagállamban, hangsúlyozva ezáltal a harmadik országok jogával szembeni jogi szuverenitást. Általános szabályként a külföldi ítéletek és határozatok elismerését és végrehajthatóságát az alkalmazandó nemzetközi megállapodások biztosítják.

Függetlenül attól, hogy létezik-e alkalmazandó nemzetközi megállapodás, ha egy Unión belüli adatkezelő vagy adatfeldolgozó egy harmadik ország hatóságától személyes adatokra vonatkozó kérelmet kap és válaszol arra, ez az adatáramlás az általános adatvédelmi rendelet szerinti adattovábbításnak minősül, és meg kell felelnie a 6. cikknek és az V. fejezet rendelkezéseinek.

Egy nemzetközi megállapodás rendelkezhet mind a jogalapról (a 6. cikk (1) bekezdésének c) pontja vagy a 6. cikk (1) bekezdésének e) pontja alapján) mind az adattovábbítás indokáról (a 46. cikk (2) bekezdésének a) pontja alapján).

Nemzetközi megállapodás hiányában, vagy ha a megállapodás nem rendelkezik a 6. cikk (1) bekezdésének c) vagy e) pontja szerinti jogalapról, más jogalapot is fontolóra lehet venni. Hasonlóképpen, ha nincs nemzetközi megállapodás, vagy a megállapodás nem ír elő megfelelő garanciákat a 46. cikk (2) bekezdésének a) pontja alapján, az adattovábbítás egyéb indokai is alkalmazhatók, beleértve a 49. cikkben foglalt eltéréseket is.

Tartalomjegyzék

1	Bevezetés	5
2	Mire terjed ki ezen iránymutatás hatálya?	6
3	Mi a 48. cikk célja?	7
4	Milyen helyzetekben alkalmazható a 48. cikk?.....	8
5	Milyen feltételek mellett válaszolhatnak az adatkezelők és az adatfeldolgozók a harmadik országok hatóságaitól érkező megkeresésekre?	8
5.1	Az általános adatvédelmi rendelet 6. cikkének való megfelelés	9
5.2	Az általános adatvédelmi rendelet V. fejezetének való megfelelés	12
	Melléklet – Gyakorlati lépések.....	14

Az Európai Adatvédelmi Testület

tekintettel a természetes személyeknek a személyes adatok kezelése tekintetében történő védelméről és az ilyen adatok szabad áramlásáról, valamint a 95/46/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről szóló, 2016. április 27-i (EU) 2016/679 európai parlamenti és tanácsi rendelet (a továbbiakban: általános adatvédelmi rendelet) 70. cikke (1) bekezdésének e) pontjára,

tekintettel az EGT-megállapodásra és különösen annak az EGT Vegyes Bizottság 2018. július 6-i 154/2018 határozatával módosított XI. mellékletére és 37. jegyzőkönyvére¹,

tekintettel eljárási szabályzatának 12. és 22. cikkére,

ELFOGADTA A KÖVETKEZŐ IRÁNYMUTATÁST:

1 BEVEZETÉS

1. Az általános adatvédelmi rendeletnek „Az uniós jog által nem engedélyezett továbbítás és közlés” című 48. cikke a következőképpen rendelkezik: *„Valamely harmadik ország bíróságának bármely olyan ítélete, illetve közigazgatási hatóságának bármely olyan döntése, amely valamely adatkezelő vagy adatfeldolgozó számára személyes adatok továbbítását vagy közlését írja elő, kizárólag akkor ismerhető el vagy hajtható bármely módon végre, ha az az adatok megismerését igénylő harmadik ország és az Unió vagy egy tagállama között létrejött, hatályos nemzetközi megállapodáson, például kölcsönös jogsegélyszerződésen alapul, az adattovábbítás e fejezet szerinti egyéb módozatainak sérelme nélkül.”*
2. Ezen iránymutatás célja, hogy tisztázza az általános adatvédelmi rendelet 48. cikkének indokait és célját, beleértve az általános adatvédelmi rendelet V. fejezetének egyéb rendelkezéseivel való kölcsönhatását, valamint hogy gyakorlati ajánlásokat fogalmazzon meg azon uniós adatkezelők és adatfeldolgozók számára, amelyek harmadik országbeli hatóságoktól személyes adatok közlésére vagy továbbítására² irányuló kéréseket kaphatnak.
3. A rendelkezés az általános adatvédelmi rendeletnek „A személyes adatok harmadik országokba vagy nemzetközi szervezetek részére történő továbbítása” című V. fejezete részét képezi. Ez azt jelenti, hogy az általános adatvédelmi rendelet 44. cikkével összefüggésben kell értelmezni, amely egyértelműen kimondja, hogy **„e fejezet valamennyi rendelkezését alkalmazni kell annak biztosítása érdekében, hogy a természetes személyek számára [az általános adatvédelmi rendeletben] garantált védelem szintje ne sérüljön”**. Ezen túlmenően a 48. cikket az általános adatvédelmi rendelet (102) preambulumbekzdésével együtt kell értelmezni, amely egyértelművé teszi, hogy az általános adatvédelmi rendelet **„nem érinti az Unió és harmadik országok között**

¹ Ebben a dokumentumban az „EU-ra”, illetve a „tagállamokra” történő bármely hivatkozást az „EGT-re”, illetve az „EGT-tagállamokra” történő hivatkozásként kell érteni.

² A 48. cikk a „továbbításra vagy közlésre” vonatkozik. Ezért ez lesz az ezen iránymutatás szövegében használt terminológia, annak ellenére, hogy az Európai Adatvédelmi Testület a 05/2021. sz. iránymutatásában egyértelművé tette, hogy a személyes adatok közlése adattovábbításnak minősül, feltéve, hogy az iránymutatás három feltétele teljesül (lásd az Európai Adatvédelmi Testületnek a 3. cikk alkalmazása és az általános adatvédelmi rendelet V. fejezete szerinti nemzetközi adattovábbításra vonatkozó rendelkezések közötti kölcsönhatásról szóló 05/2021. sz. iránymutatása 2.2. részét).

létrejött, a személyes adatok továbbításáról – és ennek keretében az érintetteknek szolgáltatandó megfelelő garanciákról – szóló nemzetközi megállapodásokat”.

2 MIRE TERJED KI EZEN IRÁNYMUTATÁS HATÁLYA?

4. Ez az iránymutatás a harmadik ország hatósága és az EU-ban működő magánjogi jogalanyok közötti közvetlen együttműködésre irányuló kérelmekre összpontosít (szemben más forgatókönyvekkel, amelyek során a személyes adatok cseréje közvetlenül történik az EU, illetve harmadik országok közhatalmi szervei között, például egy kölcsönös jogsegélyegyezmény alapján). Ezek a kérelmek mindenféle közhatalmi szervtől érkehetnek, köztük a magánszektor felügyelő hatóságoktól, például a bankszabályozó szervektől és az adóhatóságoktól, valamint a bűnüldözéssel és nemzetbiztonsággal foglalkozó hatóságoktól³.
5. Jelen iránymutatás csak arra a helyzetre vonatkozik, amikor ezeket a kérelmeket uniós adatkezelőknek vagy adatfeldolgozóknak címzik, és az általuk végzett személyesadat-kezelés az általános adatvédelmi rendelet 3. cikke (1) bekezdésének hatálya alá tartozik.
6. A 48. cikk nem tesz különbséget a harmadik ország hatóságaitól személyes adatok iránti kérelmet fogadó magán vagy közszférabeli adatkezelők és adatfeldolgozók között. Jelen iránymutatás alkalmazásában azonban az alábbi elemzés az EU-ban működő magánjogi jogalanyokhoz intézett közvetlen megkeresésekre összpontosít, figyelembe véve, hogy úgy tűnik, ez a 48. cikk alkalmazásának legelterjedtebb forgatókönyve, és hogy a közhatalmi szervekhez intézett kérelmek általában a nemzetközi megállapodásokban meghatározott nemzetközi együttműködési keretbe tartoznak.
7. Az Európai Adatvédelmi Testület rámutat arra, hogy az általános adatvédelmi rendelet követelményein túlmenően további szabályok is szabályozhatják a harmadik országok közhatalmi szerveivel folytatott együttműködést⁴. Jelen iránymutatás nem foglalkozik ezekkel a követelményekkel.
8. Jelen iránymutatás nem terjed ki egy másik olyan forgatókönyvre sem, amely előfordulhat a gyakorlatban, amikor egy harmadik ország hatósága személyes adatokat kér a területén található szervezettől (anyavállalattól), amely ezt követően az Unióban működő leányvállalatától kérné az adatokat annak érdekében, hogy válaszolhasson a megkeresésre. Ebben a helyzetben az uniós leányvállalattól a harmadik országbeli anyavállalathoz történő adatáramlás adattovábbításnak

Bűnüldözési és nemzetbiztonsági célokból³ az adatcserére általában az érintett hatóságok között kerül sor, ezért a 48. cikk nem alkalmazandó, mivel az ilyen típusú adattovábbítások nem tartoznak az általános adatvédelmi rendelet hatálya alá. Az Európai Adatvédelmi Testület ezért megismétli az általános adatvédelmi rendelet 49. cikkére vonatkozó iránymutatásában kifejtett álláspontját, amely szerint: *„Olyan helyzetekben, amikor létezik nemzetközi megállapodás, például kölcsönös jogsegélyegyezmény (MLAT), az uniós vállalatoknak általában el kell utasítaniuk a közvetlen megkereséseket, és a megkereső harmadik országbeli hatóságot egy meglévő kölcsönös jogsegélyegyezményhez vagy megállapodáshoz kell irányítaniuk”.* A közelmúltban azonban megfigyelhető volt az a tendencia, hogy nemzetközi megállapodásokról folytatnak tárgyalásokat annak érdekében, hogy a harmadik országok bűnüldöző hatóságai közvetlenül is kérhessenek hozzáférést az EU-ban működő magánjogi jogalanyok által kezelt személyes adatokhoz; ilyen például a Számítástechnikai Bűnözésről szóló Egyezmény második kiegészítő jegyzőkönyve a megerősített együttműködésről és az elektronikus bizonyítékok közléséről (CETS 224. sz.).

⁴ Például egy harmadik ország bűnüldöző hatóságaival folytatott együttműködés esetén a kérelmet fogadó szervezet tagállamának büntető eljárási szabályai is alkalmazandók.

minősül. Az uniós leányvállalatnak mint exportőrnek ezért meg kell felelnie az általános adatvédelmi rendeletnek, és különösen az általános adatvédelmi rendelet 6. cikkének és V. fejezetének. A hatályától függően a 45. cikk szerinti megfeleléségi határozat releváns eszköz lehet az ilyen adattovábbítások esetében. Tekintettel azonban arra, hogy a kérelmet eredetileg egy olyan harmadik országbeli jogalanyra címezték, amely ugyanabban a harmadik országban található, mint a megkereső közhatalmi szerv, ez a forgatókönyv nem tartozik a 48. cikk hatálya alá.

3 MI A 48. CIKK CÉLJA?

9. A 48. cikk szerint a harmadik ország hatóságainak azon ítéletei és döntései, amelyek az EU-ban lévő adatkezelőt vagy adatfeldolgozót személyes adatok továbbítására vagy közlésére kérik, csak akkor ismerhetők el és hajthatók végre, ha azok valamely alkalmazandó nemzetközi megállapodáson alapulnak⁵, például a megkereső ország és az EU vagy valamely tagállam között hatályban lévő kölcsönös jogsegélyegyezményen (MLAT)⁶, az általános adatvédelmi rendelet V. fejezete szerinti egyéb adattovábbítási indokok sérelme nélkül. Ez a cikk a harmadik országok bíróságainak és hatóságainak az általános adatvédelmi rendelet hatálya alá tartozó személyes adatokhoz való hozzáférést szabályozza. A (115) preambulumbekzdés tisztázza, hogy a rendelkezés célja a személyes adatok védelme harmadik országok jogszabályainak területen kívüli alkalmazásával szemben, amely „*sértheti a nemzetközi jogot és akadályozhatja a természetes személyeknek az Unióban [az általános adatvédelmi rendelet] által biztosított védelmét*”.
10. Így amennyiben az EU-ban kezelt adatokat egy harmadik ország hatóságának közvetlen megkeresésére továbbítják vagy közlik, ez a közzététel az általános adatvédelmi rendelet hatálya alá tartozik, és az V. fejezet értelmében vett adattovábbításnak minősül. Ez azt jelenti, hogy – mint minden, az általános adatvédelmi rendelet hatálya alá tartozó adattovábbítás esetében – az adatkezelésnek rendelkeznie kell a 6. cikk szerinti jogalappal, az adattovábbításnak pedig az V. fejezet szerinti indokkal.
11. Az Európai Adatvédelmi Testület megerősíti, hogy a külföldi hatóság kérelme önmagában nem minősül az adatkezelés jogalapjának vagy az adattovábbítás indokának⁷.

⁵ Az Unió által kötött nemzetközi megállapodás tekintetében lásd az Európai Unió Bíróságának a C-327/91. számú Francia Köztársaság kontra Bizottság ügyben hozott ítéletének 27. pontját. Az EGK-Szerződés 228. cikkével kapcsolatban az Európai Unió Bírósága megjegyzi, hogy a 228. cikk a „megállapodás” kifejezést általános értelemben használja a nemzetközi jog hatálya alá tartozó jogalanyok által kötött minden olyan kötelezettségvállalás megjelölésére, amely kötelező erővel bír, függetlenül annak formális elnevezésétől.

⁶ Ez a megfogalmazás a nemzetközi jogi szabályokat tükrözi, amelyek szerint a nemzeti bíróságok, törvényszékek vagy közigazgatási hatóságok határozatai más joghatóságokban nem bírnak joghatással, kivéve, ha alkalmazandó nemzetközi megállapodás rendelkezik erről. Így amennyiben egy harmadik ország ítéletei vagy határozatai az EU-n belüli jogalanyokra irányulnak, az adott harmadik ország és az EU vagy a szóban forgó tagállam között nemzetközi megállapodásnak kell létrejönnie ahhoz, hogy ezeket az ítéleteket vagy határozatokat az uniós vagy tagállami jog alapján elismerjék és végrehajthassák. A harmadik országbeli ítélet vagy határozat elismeréséhez és végrehajthatóságához szükséges nemzetközi megállapodás szükségességét azonban meg kell különböztetni attól a kérdéstől, hogy a személyes adatok – ilyen megállapodás hiányában is – jogszerűen továbbíthatók-e harmadik országba.

⁷ E tekintetben lásd az Európai Adatvédelmi Testület és az európai adatvédelmi biztos közös válaszát a LIBE bizottságnak az amerikai felhőtörvény által a személyes adatok védelmének európai jogi keretére gyakorolt hatásról (melléklet), 3. o.

4 MILYEN HELYZETEKBEN ALKALMAZHATÓ A 48. CIKK?

12. A 48. cikk alkalmazandó azokban az esetekben, amikor az Unióban működő adatkezelő vagy adatfeldolgozó valamely harmadik országbeli közigazgatási hatóságtól vagy bíróságtól olyan döntést vagy ítéletet kap, amely előírja a személyes adatok továbbítását vagy közlését. A rendelkezés megfogalmazásában a „bíróság” és a „közigazgatási hatóság” egy harmadik ország közhatalmi szervére utal. Az Európai Adatvédelmi Testület megállapítja, hogy a harmadik országbeli szerv által a kérelem „döntésnek” vagy „ítéletnek” minősítéséhez használt terminológia nem meghatározó a 48. cikk alkalmazása szempontjából, amennyiben ez egy harmadik ország hatóságának hivatalos kérelme.
13. Az Európai Adatvédelmi Testület úgy véli, hogy a 48. cikk szövege minden olyan lehetséges módot magában foglal, amellyel az EU-ban működő adatkezelő vagy adatfeldolgozó hozzáférhetővé teheti a személyes adatokat egy harmadik ország hatósága számára.
14. A 48. cikk nem korlátozza azokat a célokat, amelyekre vonatkozóan a harmadik ország hatósága adatokat kérhet. Így a harmadik országbeli hatóságoktól érkező, különböző összefüggésekben és különböző célokra kiadott kérelmek a rendelkezés hatálya alá tartoznának, például a bűnüldöző vagy nemzetbiztonsági hatóságoktól, pénzügyi szabályozó hatóságoktól vagy a gyógyszeripari termékek, orvostechikai eszközök jóváhagyásáért felelős hatóságoktól stb. érkező kérelmek.
15. A 48. cikk nem tesz különbséget aközött a helyzet között, amikor egy harmadik ország hatósága az EU-ban található adatkezelőt vagy adatfeldolgozót személyes adatok továbbítására vagy közlésére kéri, és az adatkezelő vagy adatfeldolgozó az uniós jog vagy a harmadik ország joga szerinti hátrányos jogkövetkezmények nélkül megtagadhatja a kérés teljesítését, és aközött a helyzet között, amikor a megtagadás szankciókat vonhat maga után a megfelelés elmulasztása miatt. Az Európai Adatvédelmi Testület emlékeztet arra, hogy **minden esetben „kétlépcsős vizsgálatot” kell végezni**, amikor személyes adatok harmadik országokba történő továbbításáról van szó: *„először is meg kell állapítani az adatkezelés jogalapját az általános adatvédelmi rendelet valamennyi vonatkozó rendelkezésével együtt; másodsor pedig be kell tartani az V. fejezet rendelkezéseit. Ezért az adatkezelésnek, azaz a személyes adatok továbbításának vagy közlésének meg kell felelnie az 5. cikkben foglalt általános elveknek, és az általános adatvédelmi rendelet 6. cikkében foglalt jogalapra kell támaszkodnia.”*⁸

5 MILYEN FELTÉTELEK MELLETT VÁLASZOLHATNAK AZ ADATKEZELŐK ÉS AZ ADATFELDOLGOZÓK A HARMADIK ORSZÁGOK HATÓSÁGAITÓL ÉRKEZŐ MEGKERESÉSEKRE?

16. A 48. cikk az általános adatvédelmi rendeletnek „A személyes adatok harmadik országokba vagy nemzetközi szervezetek részére történő továbbítása” című V. fejezete részét képezi, és azt az általános adatvédelmi rendelet 44. cikkével összefüggésben kell értelmezni, amely kimondja, hogy *„olyan személyes adatok továbbítására – ideértve a személyes adatok harmadik országból vagy nemzetközi szervezettől egy további harmadik országba vagy további nemzetközi szervezet részére történő újbóli továbbítását is –, amelyeket harmadik országba vagy nemzetközi szervezet részére történő továbbításukat követően adatkezelésnek vetnek alá vagy szándékoznak alávetni, csak*

⁸ Lásd: Az Európai Adatvédelmi Testület és az európai adatvédelmi biztos közös válasza a LIBE bizottságnak az amerikai felhőtörvény által a személyes adatok védelmének európai jogi keretére gyakorolt hatásról, 3. o. Lásd: Az Európai Adatvédelmi Testület 2018. május 25-én elfogadott 2/2018. számú iránymutatása az (EU) 2016/679 rendelet 49. cikke szerinti eltérésekről.

abban az esetben kerülhet sor, e rendelet egyéb rendelkezéseinek betartása mellett, ha az adatkezelő és az adatfeldolgozó teljesíti az e fejezetben rögzített feltételeket". Az általános adatvédelmi rendelet (115) preambulumbekzdése egyértelművé teszi továbbá, hogy az adattovábbítás csak akkor engedélyezhető, ha az általános adatvédelmi rendeletben foglalt feltételek teljesülnek. Ez azt jelenti, hogy a személyes adatok harmadik ország hatósága kérésére történő továbbításához vagy közléséhez meg kell adni az adatkezelés jogalapját (az általános adatvédelmi rendelet 6. cikke), valamint meg kell felelni a személyes adatok harmadik országok vagy nemzetközi szervezetek részére történő továbbítására vonatkozó követelményeknek (az általános adatvédelmi rendelet V. fejezete).

17. Amint azt már említettük, az általános adatvédelmi rendeletnek való megfelelés biztosítása mellett előfordulhat, hogy az adatkezelőnek vagy adatfeldolgozónak más jogi eszközökből, például a harmadik országbeli hatósággal folytatott együttműködést előíró nemzeti eljárási szabályokból vagy nemzetközi megállapodásokból eredő további követelményeknek is meg kell felelnie.
18. Ezen túlmenően, ha a kérelem címzettje adatfeldolgozó, az adatfeldolgozónak indokolatlan késedelem nélkül tájékoztatnia kell az adatkezelőt, és követnie kell az adatkezelőnek a kérelemmel kapcsolatos utasításait, kivéve, ha az adatfeldolgozóra vonatkozó uniós jog vagy tagállami jog „fontos közérdek” alapján tiltja, hogy az adatkezelőt tájékoztassák⁹.

5.1 Az általános adatvédelmi rendelet 6. cikkének való megfelelés

19. Az általános adatvédelmi rendelet 44. cikke értelmében a személyes adatok harmadik országba történő továbbítására csak akkor kerülhet sor, ha az általános adatvédelmi rendelet egyéb rendelkezéseire is figyelemmel teljesülnek az V. fejezetben foglalt feltételek. Ezért a személyes adatok harmadik országok vagy nemzetközi szervezetek részére történő továbbításának meg kell felelnie az általános adatvédelmi rendelet egyéb rendelkezéseiben foglalt feltételeknek is.
20. Az általános adatvédelmi rendelet 5. cikkének (1) bekezdése általános és kötelező elveket határoz meg a személyes adatok kezelésére vonatkozóan. Az 5. cikk (2) bekezdése szerint az adatkezelő felelős az (1) bekezdésben meghatározott kötelezettségek betartásáért (ez akkor is érvényes, ha az adatkezelési tevékenységeket adatfeldolgozó végzi). Az 5. cikk (1) bekezdése szerint a személyes adatok kezelésének egy 6. cikk szerinti jogalapra kell épülnie. Ezért minden egyes konkrét helyzetre vonatkozóan jogi elemzésre van szükség.
21. A 48. cikkben leírt eset feltételezi, hogy egy harmadik ország bíróságának vagy közigazgatási hatóságának ítélete vagy döntése kéri az EU-ban lévő adatkezelőtől vagy adatfeldolgozótól a személyes adatok továbbítását vagy közlését. Ezen túlmenően egy harmadik ország hatóságától érkező kérelem csak akkor ismerhető el vagy tehető végrehajthatóvá, ha az nemzetközi megállapodáson alapul, amely az adatkezelőre nézve kötelező jogi kötelezettséggel ruházhatja fel ezt a kérelmet, amelynek nem teljesítése jogi következményekkel járna. Amennyiben a személyes adatok kezelésére jogi kötelezettség teljesítése érdekében kerül sor, a **6. cikk (1) bekezdésének c) pontja** kifejezett jogalapot biztosít. Következésképpen az Európai Adatvédelmi Testület azon a véleményen van, hogy a 48. cikkben ismertetett esetben, amennyiben alkalmazandó nemzetközi megállapodás van érvényben, a 6. cikk (1) bekezdésének c) pontja a 6. cikk (3) bekezdésével összefüggésben a megfelelő jogalap az adattovábbításhoz, feltéve, hogy e rendelkezések feltételei teljesülnek.

⁹ Lásd e tekintetben az általános adatvédelmi rendelet 28. cikke (3) bekezdésének a) pontját és az Európai Adatvédelmi Testület 2021. július 7-én elfogadott, az adatkezelő és az adatfeldolgozó általános adatvédelmi rendeletben használt fogalmáról szóló 07/2020. számú iránymutatását.

22. Az alkalmazandó nemzetközi megállapodás olyan nemzetközi megállapodást jelent, amely lehetővé teszi, hogy harmadik országok hatóságai közvetlenül kérhessenek hozzáférést az EU-ban működő magánjogi jogalanyok által kezelt személyes adatokhoz. Ha nincs ilyen megállapodás, de egy nemzetközi megállapodás – például kölcsönös jogsegélyegyezmény – rendelkezik a közhatalmi szervek közötti együttműködésről az adott területen, akkor az EU-ban működő magánjogi jogalanyoknak általában a megkereső harmadik országbeli közhatalmi szervet a kölcsönös jogsegélyegyezményben vagy megállapodásban előírt eljárásnak megfelelően az illetékes nemzeti hatósághoz kell irányítaniuk.
23. Amennyiben kétség merül fel valamely nemzetközi megállapodás létezésével és jellegével kapcsolatban, a kérelmet fogadó uniós jogalanyok kapcsolatba léphetnek az illetékes nemzeti hatóságokkal (például az igazságügyi minisztériummal, a külügyminisztériummal, az ágazati felügyeleti hatóságokkal stb.), és konzultálhatnak velük.
24. Azokban az esetekben, amikor az adatkezelőre nem hárul nemzetközi megállapodásból eredő jogi kötelezettség, továbbra is lehetséges a 6. cikk szerinti egyéb jogalapok alkalmazása, feltéve, hogy teljesülnek az általános adatvédelmi rendelet V. fejezetében meghatározott jogi követelmények. Ezen egyéb jogalapok alkalmazását azonban eseti alapon gondosan meg kell vizsgálni. A lehetséges helyzetek nagy száma miatt a 6. cikk alkalmazhatóságáról csak nagyon korlátozottan lehet általános megállapításokat tenni.
25. Elviekben a 6. cikk (1) bekezdésének a) pontja szerinti hozzájárulás a harmadik országokba történő adattovábbítás jogalapjának tekinthető. A hozzájárulás jogalként való alkalmazása azonban bizonyos területeken általában nem helyénvaló, különösen, ha az adatok kezelése a hatósági jogkörök gyakorlásához kapcsolódik¹⁰.
26. A 6. cikk (1) bekezdése b) pontjának alkalmazása már a megfogalmazása alapján is kizártnak tűnik. Az Európai Adatvédelmi Testület ezért azon a véleményen van, hogy egy uniós magánjogi jogalany **nem támaszkodhat a 6. cikk (1) bekezdésének b) pontjára** mint megfelelő jogalapra a harmadik országbeli hatóság adattovábbítás vagy adatközlés iránti kérelmének megválaszolásához.
27. Azokban az esetekben, amikor a nemzetközi megállapodáson alapuló közlés nem kötelező, de az ilyen együttműködést az uniós vagy a tagállami jog továbbra is megengedi, a **6. cikk (1) bekezdésének e) pontja** felhasználható jogalként a személyes adatok kezeléséhez, mivel ez a közérdekből végzett feladat ellátásához szükségesnek tekinthető¹¹. Ezekben az esetekben az adatkezelésnek az általános adatvédelmi rendelet 6. cikkének (3) bekezdésében előírtak szerint uniós vagy tagállami jogon kell alapulnia.
28. Ami a **6. cikk (1) bekezdésének d) pontját illeti**, az Európai Adatvédelmi Testület elismeri, hogy meghatározott és megalapozott körülmények között lehet hivatkozni **az érintett létfontosságú érdekeire** a személyes adatok harmadik ország kérelmére kezdeményezett továbbításának

¹⁰ Ebben az összefüggésben lásd a (43) preambulumbekzdés első mondatában az önkéntes hozzájárulás követelményére vonatkozó jogi fogalmat. Ez még inkább érvényes, ha az ügy harmadik országok közfeladatot ellátó szerveit érinti. Lásd még az Európai Adatvédelmi Testület és az európai adatvédelmi biztos közös válaszát a LIBE bizottságnak az amerikai felhőtörvény által a személyes adatok védelmének európai jogi keretére gyakorolt hatásról, 28. l. ábrájegyzet.

¹¹ Lásd például a Számítástechnikai Bűnözésről szóló Egyezménynek a megerősített együttműködésről és az elektronikus bizonyítékok közléséről (CETS 224. sz.) szóló második kiegészítő jegyzőkönyve 6. cikkét.

jogalapjaként, feltéve, hogy a nemzetközi jogban meghatározott feltételek teljesülnek¹². Ami **más személyek létfontosságú érdekét** illeti, az Európai Adatvédelmi Testület emlékeztet arra, hogy „*más természetes személy létfontosságú érdekeire hivatkozással személyes adatkezelésre elvben csak akkor kerülhet sor, ha a szóban forgó adatkezelés egyéb jogalapon nem végezhető*”¹³.

29. Az egyedi esettől függően az Európai Adatvédelmi Testület elfogadja, hogy kivételes körülmények között lehet hivatkozni a **6. cikk (1) bekezdésének f) pontjára** a harmadik ország hatóságainak történő adattovábbítás vagy közlés tekintetében¹⁴. E tekintetben az Európai Adatvédelmi Testület emlékeztet arra, hogy minden olyan adatkezelésnek, amely az adatkezelő vagy harmadik felek jogos érdekein alapul, szükségesnek kell lennie, és egyensúlyban kell állnia az érintett érdekeivel vagy alapvető jogaival és szabadságaival¹⁵. A mérlegelés eredménye határozza meg, hogy az adatkezelés során hivatkozni lehet-e a jogos érdek jogalapjára. **Elvben a jogos érdeken alapuló adatkezelés minden esetben arra korlátozódik, ami bizonyíthatóan szükséges az adatkezelő vagy a harmadik fél ezen konkrét érdekének érvényesítéséhez.**
30. Annak ellenére, hogy az adatkezelőnek bizonyos esetekben jogos érdeke fűződhet ahhoz, hogy eleget tegyen a személyes adatok harmadik ország hatósága részére történő továbbítására irányuló kérelemnek, az adatkezelőként eljáró magánjogi gazdasági szereplő nem hivatkozhat a 6. cikk (1) bekezdésének f) pontjára a személyes adatok megelőző jellegű gyűjtése és tárolása tekintetében, aminek célja, hogy kérésre megoszthassa ezeket az információkat a bűnüldöző hatóságokkal a bűncselekmények megelőzése, felderítése és büntetőeljárás alá vonása érdekében, amennyiben ezek az adatkezelési tevékenységek nem kapcsolódnak saját tényleges (gazdasági és kereskedelmi) tevékenységeihez¹⁶. Ezen túlmenően az Európai Adatvédelmi Testület korábban egy konkrét helyzet tekintetében úgy vélte, hogy az érintett érdekei vagy alapvető jogai és szabadságai az adott körülmények között felülírják az adatkezelő azon érdekét, hogy eleget tegyen egy harmadik ország bűnüldöző hatósága megkeresésének, hogy elkerülje a meg nem felelés miatti szankciókat¹⁷.

¹² Ez lehet a helyzet például az elrabolt kiskorúakra vonatkozó személyes adatokhoz való hozzáférés iránti kérelmek esetében, vagy más olyan helyzetekben, amikor az adattovábbítás az érintettek létfontosságú érdekét szolgálja.

¹³ Az általános adatvédelmi rendelet (150) preambulumbekzdése.

¹⁴ További információkért lásd: az Európai Adatvédelmi Testület 1/2024. számú iránymutatása a személyes adatoknak az általános adatvédelmi rendelet 6. cikke (1) bekezdésének f) pontja alapján történő kezeléséről (1.0. változat), elfogadva 2024. október 8-án.

¹⁵ Az érintett érdekeire gyakorolt hatás értékelése során figyelembe kell venni az adatkezelés érintettre gyakorolt minden lehetséges (potenciális vagy tényleges) következményét, az arányosság adatvédelmi elveit, valamint az olyan elemeket, mint például a bejelenthető állítólagos bűncselekmények súlyossága, a kérelem hatálya, a harmadik országban alkalmazandó normák és eljárási garanciák, valamint az alkalmazandó adatvédelmi garanciák. Az értékelés során különös figyelmet kell fordítani a kezelt személyes adatok jellegére és a személyes adatok kezelésének módjára is. Emellett az általános adatvédelmi rendelet azt is bevezette, hogy figyelembe kell venni az érintett észszerű elvárásait. A szükségességre és a mérlegelési vizsgálatra vonatkozó további információkért lásd még az Európai Adatvédelmi Testületnek az általános adatvédelmi rendelet 6. cikke (1) bekezdésének f) pontján alapuló személyesadat-kezelésről szóló, 2024. október 8-án elfogadott 1/2024. számú iránymutatását (1.0. változat).

¹⁶ A Bíróság (nagytanács) C-252/21. számú Meta Platforms Inc és társai kontra Bundeskartellamt ügyben 2023. július 4-én hozott ítéletének 124. és 132. pontja.

¹⁷ Lásd az Európai Adatvédelmi Testület bűnüldözéssel és nemzetbiztonsággal kapcsolatos álláspontját, amelyet már megfogalmazott az amerikai felhőtörvény által a személyes adatok védelmének európai jogi keretére gyakorolt hatásról az Európai Adatvédelmi Testület és az európai adatvédelmi biztos által a LIBE bizottságnak adott közös válaszbán.

5.2 Az általános adatvédelmi rendelet V. fejezetének való megfelelés

31. Amint azt a fentiekben már említettük, a 48. cikket a 44. cikkel, az adattovábbítások általános elvével összefüggésben kell értelmezni, amely bevezeti ezt a fejezetet. A 44. cikk a következő feltételeket rögzíti az általános adatvédelmi rendelet szerinti adattovábbításokra vonatkozóan: minden adattovábbítás az általános adatvédelmi rendelet egyéb vonatkozó rendelkezéseinek hatálya alá tartozik, és meg kell felelnie az V. fejezetben meghatározott feltételeknek (a kétlépcsős vizsgálat), „*annak biztosítása érdekében, hogy a természetes személyek számára e rendeletben garantált védelem szintje ne sérüljön*”. A nemzetközi adattovábbításokra vonatkozó rendelkezések célja annak biztosítása, hogy a személyes adatoknak az EU-n belüli magas szintű védelme fennmaradjon, amikor az adatokat olyan harmadik országokba továbbítják, amelyek eltérő jogrendszerrel és adatvédelmi normákkal rendelkeznek.
32. E célból az V. fejezet felsorolja az adattovábbítás indokait, kezdve az Európai Bizottság 45. cikk szerinti megfelelési határozataival. Megfelelési határozat hiányában a 46. cikkben előírányzott adattovábbítási eszközök valamelyike megfelelő garanciákat nyújthat. Megfelelési határozat vagy megfelelő garanciák hiányában a 49. cikkben foglalt eltérések korlátozott számú különleges helyzetben alkalmazhatók.
33. Az V. fejezet többi rendelkezésétől eltérően a 48. cikk nem képezi az adattovábbítás indokát. Maga a rendelkezés nem tartalmaz adatvédelmi garanciákat, de egyértelművé teszi, hogy a harmadik országok hatóságainak határozatai vagy ítéletei nem ismerhetők el és nem hajthatók végre az EU-ban, kivéve, ha nemzetközi megállapodás rendelkezik erről. Ezért a 48. cikk hatálya alá tartozó harmadik országbeli hatóság kérelmének megválaszolása előtt az uniós adatkezelőnek vagy adatfeldolgozónak az V. fejezetben máshol azonosítania kell az adattovábbítás alkalmazandó indokát.
34. A 46. cikk (2) bekezdésének a) pontja értelmében „*közhatalmi vagy egyéb, közfeladatot ellátó szervek közötti, jogilag kötelező erejű, kikényszeríthető jogi eszköz*” – azaz a 48. cikk értelmében vett nemzetközi megállapodás – megfelelő garanciákat írhat elő. Az ilyen megállapodásokat az államok kötik meg, és hagyományosan lehetővé teszik a közhatalmi szervek közötti együttműködést, de rendelkezhetnek a magánjogi jogalanyok és a közhatalmi szervek közötti közvetlen együttműködésről is¹⁸. Ha egy nemzetközi megállapodás kiterjed az uniós adatkezelő vagy adatfeldolgozó és a megkereső harmadik országbeli hatóság közötti együttműködésre, ez a megállapodás az adattovábbítás indokaként szolgálhat, amennyiben a 46. cikk (2) bekezdésének a) pontjával összhangban megfelelő garanciákat nyújt.
35. Az Európai Adatvédelmi Testület kidolgozta a 46. cikk (2) bekezdése a) pontjának hatálya alá tartozó nemzetközi megállapodásokba foglalandó minimális garanciák jegyzékét. E garanciáknak alkalmasnak kell lenniük annak biztosítására, hogy azok az érintettek, akiknek a személyes adatait továbbítják, az EU-n belül biztosított védelemmel lényegében azonos szintű védelemben részesüljenek¹⁹. Következésképpen a személyes adatok továbbítását előíró alkalmazandó

¹⁸ Az Európai Adatvédelmi Testületnek nincs tudomása arról, hogy sok ilyen jellegű nemzetközi megállapodás létezne. Az egyik ilyen példa az Európa Tanács Számítástechnikai Bűnözésről szóló Egyezményének második kiegészítő jegyzőkönyve a megerősített együttműködésről és az elektronikus bizonyítékok közléséről (CETS 224. sz.), amely azonban még nem lépett hatályba.

¹⁹ Az Európai Unió Bírósága, C-311/18. sz. ügy, adatvédelmi biztos kontra Facebook Írország és Maximilian Schrems („Schrems II”), 96. pont.

nemzetközi megállapodásoknak²⁰ többek között meg kell követelniük, hogy az alapvető adatvédelmi elveket mindkét fél garantálja, azaz végrehajtható és hatékony jogokat kell biztosítaniuk az érintettek számára, korlátozásokat kell tartalmazniuk az adattovábbításokra és az adatmegosztásra, beleértve a különleges adatokra vonatkozó további garanciákat, valamint független jogorvoslati és felügyeleti mechanizmusokat kell biztosítaniuk²¹. A megfelelő garanciákat közvetlenül bele lehet foglalni az adatkezelő vagy az adatfeldolgozó és a harmadik országbeli hatóságok közötti közvetlen együttműködésről szóló nemzetközi megállapodásba vagy egy külön, jogilag kötelező erejű j eszközbe.

36. A 48. cikk „*az adattovábbítás e fejezet szerinti egyéb módozatainak sérelme nélkül*” említi a nemzetközi megállapodásokat. Az Európai Adatvédelmi Testület véleménye szerint az V. fejezet követelményei²² tekintetében ez a megfogalmazás két lehetséges helyzetre vonatkozhat:

- Először is, ha **nincs olyan nemzetközi megállapodás**, amely együttműködést írna elő az adatkezelő vagy az adatfeldolgozó és a harmadik országbeli hatóság között, a harmadik ország hatóságának történő adattovábbításnak az általános adatvédelmi rendelet 6. cikke szerinti más jogalapon és az adattovábbítás V. fejezetben szereplő más indokán kell alapulnia.
- Másodsor, ha létezik olyan nemzetközi megállapodás, amely rendelkezik a 6. cikk szerinti jogalapról, de **nem tartalmazza a 46. cikk (2) bekezdésének a) pontja** és az Európai Adatvédelmi Testület 2/2020. számú iránymutatása szerinti **megfelelő garanciákat**, az adatkezelőnek az V. fejezetben azonosítania kell az adattovábbítás másik indokát.

37. Alkalmazandó megfeleléségi határozat²³ vagy megfelelő garanciák hiányában az általános adatvédelmi rendelet 49. cikke korlátozott számú olyan konkrét helyzetet kínál, amikor az adattovábbításra sor kerülhet, például ha azok fontos közérdekből vagy jogi követelések érvényesítéséhez vagy védelméhez szükségesek²⁴. Az Európai Adatvédelmi Testület által kiadott korábbi iránymutatásban kifejtettek szerint azonban az általános adatvédelmi rendelet 49. cikkében foglalt eltéréseket megszorítóan kell értelmezni, és azok főként alkalmi és nem ismétlődő adatkezelési tevékenységekre vonatkoznak²⁵.

²⁰ Amennyiben kétség merül fel valamely nemzetközi megállapodás létezésével és jellegével kapcsolatban, a kérelmet fogadó uniós jogalanyok kapcsolatba léphetnek az illetékes nemzeti hatóságokkal (például az igazságügyi minisztériummal, a külügyminisztériummal, az ágazati felügyeleti hatóságokkal stb.), és konzultálhatnak velük.

²¹ E tekintetben lásd: az Európai Adatvédelmi Testület 2/2020. számú iránymutatása az (EU) 2016/679 rendeletnek a személyes adatoknak az EGT-n belüli és EGT-n kívüli közhatalmi vagy egyéb, közfeladatot ellátó szervek közötti továbbításáról szóló 46. cikke (2) bekezdésének a) pontjáról és 46. cikke (3) bekezdésének b) pontjáról. 2.0. változat, elfogadva: 2020. december 15.

²² Az általános adatvédelmi rendelet 6. cikke tekintetében egy harmadik helyzet állhat elő, amikor olyan nemzetközi megállapodás van hatályban, amely nem biztosít megfelelő jogalapot az általános adatvédelmi rendelet 6. cikke (1) bekezdésének c) vagy e) pontja alapján, például azért, mert a megállapodás vonatkozó rendelkezései nem eléggé konkrétak (pl. nem tükrözik az általános adatvédelmi rendelet 6. cikkének (3) bekezdésében felsorolt elemeket).

²³ Annak értékelését, hogy a megfeleléségi határozat alkalmazandó-e, eseti alapon kell elvégezni, figyelembe véve különösen a megfeleléségi határozat hatályát.

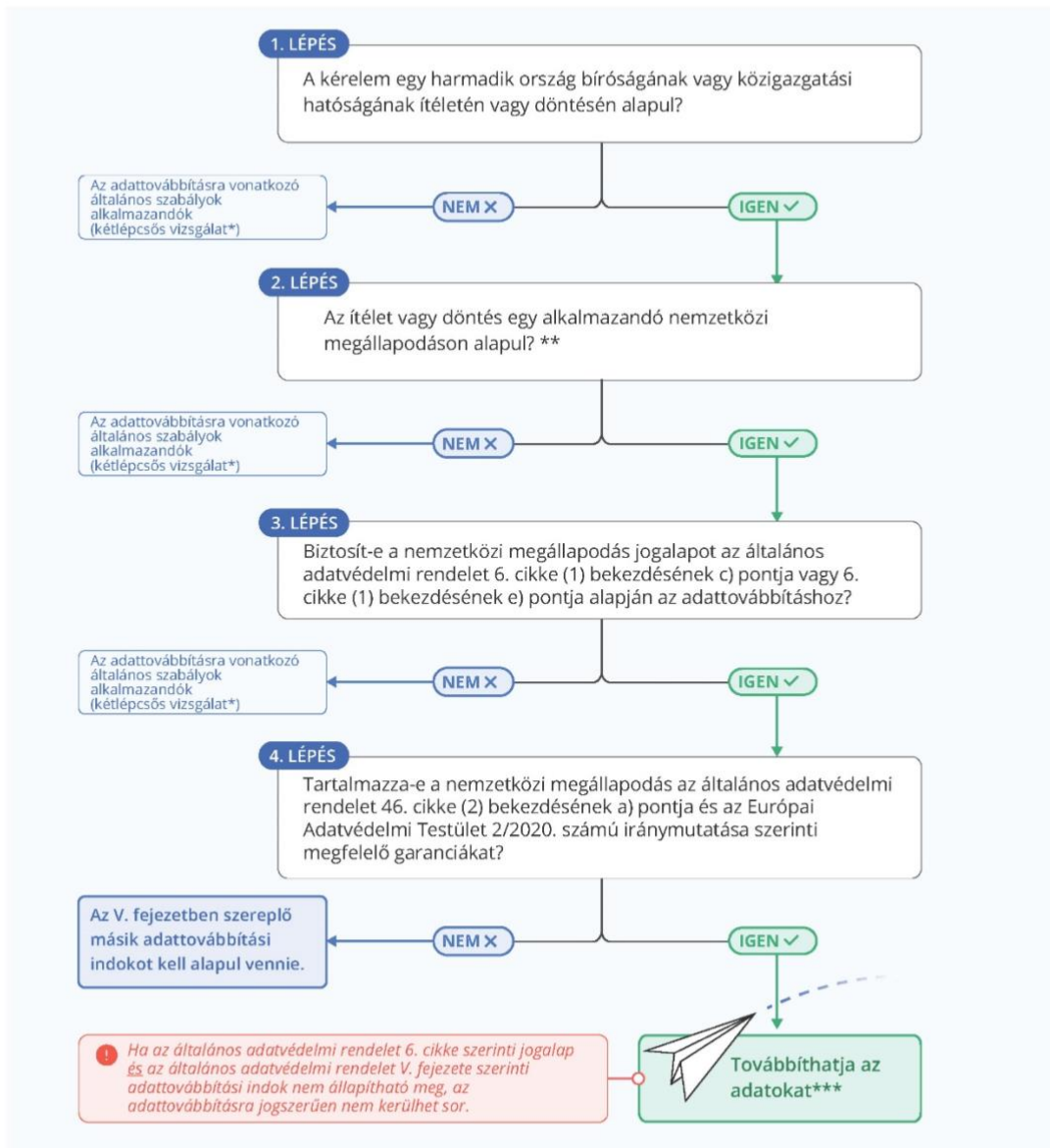
²⁴ Lásd az általános adatvédelmi rendelet 49. cikke (1) bekezdésének d) és e) pontját.

²⁵ Lásd: Az Európai Adatvédelmi Testület 2018. május 25-én elfogadott 2/2018. számú iránymutatása az (EU) 2016/679 rendelet 49. cikke szerinti eltérésekről.

Melléklet – Gyakorlati lépések

A **48. cikk** arra a helyzetre vonatkozik, amikor egy harmadik országbeli közfeladatot ellátó szerv arra kéri az EU-ban működő adatkezelőt vagy adatfeldolgozót, hogy továbbítsa az adatokat az említett szervnek, és a kérelem a harmadik ország bíróságának ítéletéből, illetve közigazgatási hatóságának döntéséből ered.

Amikor egy harmadik ország szervétől személyes adatokra vonatkozó **kérelmet** kap²⁶, az Unióban működő adatkezelőnek vagy adatfeldolgozónak a következő kérdésekre kell válaszolnia annak eldöntése érdekében, hogy a kérelem teljesíthető-e:

*Kétlépcsős vizsgálat: A jogszerű adattovábbításhoz az általános adatvédelmi rendelet 6. cikke szerinti jogalpra és az általános adatvédelmi rendelet V. fejezetében szereplő adattovábbítási indokra van szükség.

** Ebben a konkrét helyzetben az alkalmazandó nemzetközi megállapodás olyan nemzetközi megállapodást jelent, amely lehetővé teszi, hogy harmadik országok közhatalmi szervei közvetlenül kérjenek hozzáférést az EU-ban működő magánjogi jogalanyok által kezelt személyes adatokhoz. Ha nincs ilyen megállapodás, de egy nemzetközi megállapodás – például kölcsönös jogsegélyegyezmény – rendelkezik a közhatalmi szervek közötti együttműködésről az adott területen, akkor az EU-ban működő magánjogi jogalanyoknak általában a kölcsönös jogsegélyegyezményben vagy megállapodásban előírt eljárásnak megfelelően az illetékes nemzeti hatósághoz kell irányítaniuk a megkereső harmadik országbeli közhatalmi szervet (lásd még az Iránymutatás 3. lábjegyzetét).

*** Feltéve, hogy biztosított a megfelelés az általános adatvédelmi rendelet egyéb vonatkozó rendelkezéseinek.

²⁶ Ha a kérelem címzettje adatfeldolgozó, ennek az adatfeldolgozónak indokolatlan késedelem nélkül tájékoztatnia kell az adatkezelőt, és követnie kell az adatkezelőnek a kérelemmel kapcsolatos utasításait, kivéve, ha az adatfeldolgozóra vonatkozó uniós jog vagy tagállami jog „fontos közérdek” alapján tiltja, hogy az adatkezelőt tájékoztassák (lásd e tekintetben az általános adatvédelmi rendelet 28. cikke (3) bekezdésének a) pontját és az Európai Adatvédelmi Testület 2021. július 7-én elfogadott, az adatkezelő és az adatfeldolgozó általános adatvédelmi rendeletben használt fogalmáról szóló 07/2020. számú iránymutatását).